

Beredskabs- og handlingsplan for egeprocessionsspinderen

Fra importkontrol og tidlig overvågning til akut indsats, bekæmpelse og sikker bortskaffelse

Fagligt oplæg til kommuner, offentlige institutioner, boligforeninger, virksomheder og private grundejere

14. juli 2026, Udarbejdet af Trap!t en del af Topvirk

<https://www.trapit.dk/>

Denne handlingsplan er et fagligt oplæg til, hvordan danske kommuner, institutioner, virksomheder og private grundejere kan forebygge og håndtere forekomst af egeprocessionsspinderen, *Thaumetopoea processionea*, også kendt som "larven fra helvede".

Planen er ikke udstedt af et ministerium eller en offentlig myndighed og erstatter ikke gældende lovgivning, lokale kommunale anvisninger eller vejledning fra relevante myndigheder. Ved brug af biologiske eller kemiske bekæmpelsesmidler skal det altid kontrolleres, om det konkrete middel er godkendt til den påtænkte anvendelse i Danmark.

Planen bygger blandt andet på danske erfaringer fra Odense Kommune, danske myndigheders aktuelle vejledning, Københavns Universitets faglige anbefalinger samt beredskabsmodeller og risikobaserede principper fra England og Holland.

Dokumentoplysninger

Titel: Beredskabs- og handlingsplan for egeprocessionsspinderen

Udgivet af: Trap!t – en del af Topvirk

Juridisk virksomhed: Topvirk

Adresse: Perspektivvej 2, 9900 Frederikshavn

CVR-nr.: 34107998

E-mail: info@trapit.eu

Web: www.trapit.dk

Dokumentversion: 1.0

Udgivelsesdato: 14. juli 2026

Indhold

1. Sammenfatning
2. Baggrund og risikobillede
3. Formål og overordnede mål
4. Grundprincipper for indsatsen
5. Organisering og ansvarsfordeling
6. Kommunale beredskabsniveauer
7. Import, indkøb og modtagekontrol af egetræer
8. Kontrol før plantning og opfølgning efter plantning
9. Registrering og risikokortlægning af egetræer
10. Årshjul for overvågning og indsats
11. Visuel overvågning af æg, larver, reder og pupper
12. Overvågning med Trap!t egeprocessionsfælder med feromon
13. Modtagelse og behandling af anmeldelser
14. Akut indsats ved et mistænkt eller bekræftet fund
15. Særligt beredskab ved skoler, daginstitutioner og andre risikosteder
16. Valg af bekæmpelsesmetode
17. Arbejdsmiljø og beskyttelsesudstyr
18. Håndtering og bortskaffelse af forurenede materiale
19. Information til borgere og institutioner
20. Vejledning til private grundejere
21. Naturbaseret forebyggelse og biodiversitet
22. Udbud, kontrakter og kommunal kapacitet
23. Dokumentation, evaluering og nøgletal
24. Kommunens første 90 dage
25. Bilag og praktiske tjeklister

1. Sammenfatning

Egeprocessionsspinderen bør ikke alene behandles som et traditionelt skadedyr. Den er samtidig en plantesundhedsudfordring, en arbejdsmiljørisiko og en potentiel gene for mennesker og dyr.

Larvernes mikroskopiske brandhår kan give kløe, udslæt, hævelse samt irritation i øjne og luftveje. De fleste reaktioner er milde, men kraftige reaktioner og vejrtrækningsproblemer kan forekomme. Gamle reder kan fortsat indeholde brandhår, efter at larverne har forpuppet sig eller er blevet til voksne møl.

I Danmark blev en etableret bestand konstateret i det sydøstlige Odense efter fund i 2024. Situationen har siden udviklet sig, og flere kommuner har registreret arten. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø fungerer i juli 2026 som fast kontaktpunkt mellem kommunerne og de relevante statslige myndigheder, mens Miljøstyrelsen vejleder om bekæmpelsesmidler og Styrelsen for Patientsikkerhed om sundhedsmæssige forhold.

Handlingsplanen anbefaler en sammenhængende indsats med følgende hovedspor:

1. Skærpet kontrol med indkøbte og importerede egetræer.
2. Kontrol af alle egetræer umiddelbart før plantning.
3. Sporbarhed fra planteskole og produktionssted til det endelige plantested.
4. Kortlægning af kommunale egetræer og særligt udsatte lokaliteter.
5. Visuel overvågning gennem hele artens livscyklus.
6. Overvågning af voksne hanmøl med Trap!t egeprocessionsfælder med feromon.
7. Et kommunalt beredskab, der hurtigt kan vurdere anmeldelser og afspærre risikoområder.
8. Særlig prioritering af skoler, daginstitutioner, plejehjem, legepladser, stier og rekreative områder.
9. Professionel og stadietilpasset bekæmpelse.
10. Sikker emballering, transport og destruktion af reder, larver og forurenede materiale.
11. Fælles registrering og deling af data på tværs af kommunegrænser.
12. Langsigtet arbejde med biodiversitet og naturlige fjender.

I kommuner uden tidligere fund bør målet være hurtig opdagelse, afgrænsning og om muligt lokal udryddelse af nye forekomster. I områder med en etableret bestand vil målet oftere være at begrænse spredningen og reducere eksponeringen dér, hvor mennesker og dyr færdes.

2. Baggrund og risikobillede

Egeprocessionsspinderen er en natsværmer, som er tæt knyttet til egetræer. Hunnen lægger æg på tynde, unge grene, hvor æggene overvintrer. Larverne klækker normalt omkring egetræernes udspring og begynder at æde de nye blade.

Larverne lever i grupper og kan bevæge sig i lange rækker, som har givet arten dens navn. Senere danner de tætte spindrede på stammer og grene. Rederne indeholder blandt andet larver, pupper, hudrester og store mængder brandhår.

Brandhårene er meget små og kan løsne sig ved larvernes bevægelser og hudskifter. De kan spredes med vinden og lande på hud, tøj, legeredskaber, græs, havemøbler og andre overflader. Derfor kan mennesker og dyr blive udsat uden at have rørt ved en larve eller rede.

Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer, at risikoen for kontakt er størst fra midten af maj til slutningen af juli, men anbefaler, at man undgår kontakt med larver, pupper og reder hele året.

Erfaringerne fra Odense viser, at opgaven hurtigt kan udvikle sig. Kommunen fjernede i 2025 mindst 2.500 reder og behandlede samtidig et stort antal træer med blandt andet bakteriemiddel, professionel opsugning og varmebehandling. I 2026 har kommunen ændret strategi fra forventning om udryddelse til begrænsning af spredning og reduktion af risikoen på særligt befærdede steder.

De britiske myndigheder anvender tilsvarende en zoneinddelt model. Der skelnes mellem områder med en etableret bestand, bufferzoner og områder, som fortsat betragtes som fri for skadedyret.

Handel med og flytning af større egetræer reguleres efter, hvilken zone træerne kommer fra og skal flyttes til.

Holland har gennem flere årtier arbejdet med risikobaseret håndtering, hvor risikoen for mennesker vægtes sammen med angrebets omfang, lokalitetens anvendelse, biodiversitet og mulighederne for praktisk bekæmpelse. Den hollandske vejledning omfatter blandt andet risikoanalyse, overvågning, bekæmpelse, kommunikation og håndtering af affald.

3. Formål og overordnede mål

Planens overordnede formål er at:

- forebygge, at egeproceSSIONsspinderen indføres med indkøbte egetræer,
- opdage nye forekomster så tidligt som muligt,
- beskytte mennesker og dyr mod brandhårene,
- forhindre unødigt spredning mellem kommuner og landsdele,
- sikre en hurtig og ensartet kommunal reaktion,
- give grundejere klare og praktiske handlemuligheder,
- sikre lovlig og miljømæssigt forsvarlig bekæmpelse,
- opbygge et datagrundlag for en langsigtet dansk strategi.

Indsatsen skal tilpasses den lokale situation. En kommune uden tidligere fund bør ikke følge nøjagtig samme strategi som en kommune med en omfattende og etableret bestand.

4. Grundprincipper for indsatsen

4.1 Forebyggelse før bekæmpelse

Det er væsentligt lettere og billigere at opdage æg eller larver på et træ inden plantning end at håndtere hundredvis af angrebne træer flere år senere.

Indkøb, import, sporbarhed og modtagekontrol skal derfor betragtes som en del af beredskabet og ikke alene som en almindelig indkøbsopgave.

4.2 Hurtigst indsats i nye områder

Ved det første bekræftede fund i en kommune eller landsdel skal indsatsen være mere omfattende end ved et enkelt fund midt i et allerede etableret angrebsområde.

Et nyt fund kan være resultatet af:

- et angrebet importeret træ,
- en lokal ynglebestand,
- naturlig spredning fra et nærliggende område,
- et hanmøl, der er fløjet over større afstand.

4.3 Risikoen for mennesker er afgørende

Et angreb ved en børnehave eller en stærkt benyttet sti skal prioriteres højere end et tilsvarende angreb i et lukket skovområde uden væsentlig offentlig færdsel.

4.4 Indsatsen skal følge artens livscyklus

Metoderne virker ikke lige godt på alle udviklingsstadier. Tidlig behandling kan målrettes unge larver, mens senere indsats ofte består af opsugning eller fjernelse af reder.

4.5 Kun professionelle skal håndtere larver og reder

Private, institutionsmedarbejdere og almindelige kommunale driftsmedarbejdere bør ikke selv fjerne reder eller larver uden særlig uddannelse, risikovurdering, beskyttelsesudstyr og godkendte arbejdsprocedurer.

4.6 Feromonfælder er et overvågningsredskab

Trap!t egeprocessionsfælder med feromon fanger voksne hanmøl og kan anvendes til tidlig opdagelse, kortlægning og opfølgning. Fældefangster kan ikke i sig selv dokumentere, at der findes en rede i det nærmeste træ, og fælderne bør ikke beskrives som en selvstændig metode til bekæmpelse af en etableret bestand.

4.7 Naturhensyn skal indgå i metodevalget

Bakteriebaserede midler, nematoder og bredt virkende insektmidler kan også påvirke andre organismer. Mekanisk fjernelse kan derfor være den mest målrettede metode på lokaliteter med sårbar natur, selv om den er dyrere og mere arbejdskrævende.

5. Organisering og ansvarsfordeling

5.1 National koordinering

Det anbefales, at én statslig myndighed opretholder et samlet nationalt kontaktpunkt med ansvar for:

- koordinering mellem kommuner og myndigheder,

- national kortlægning,
- løbende situationsbilleder,
- adgang til eksperter og artsbestemmelse,
- oversigt over kvalificerede bekæmpere,
- koordinering af import- og plantesundhedsoplysninger,
- fælles informationsmateriale,
- indsamling af udenlandske erfaringer.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø fungerer aktuelt som fast kontaktpunkt for kommunerne og har samtidig foretaget en indledende afdækning af kapaciteten hos større skadedyrsbekæmpelsesfirmaer. Naturstyrelsen har etableret et beredskab for statslige arealer.

5.2 Miljøstyrelsens rolle

Miljøstyrelsen er godkendelsesmyndighed for biologiske og kemiske bekæmpelsesmidler og vejleder om, hvilke midler og anvendelser der er lovlige i Danmark. Kommuner og entreprenører skal kontrollere den aktuelle godkendelsesstatus før hver sæson og før anvendelse af et middel.

5.3 Sundhedsmyndighedernes rolle

Styrelsen for Patientsikkerhed varetager sundhedsfaglig vejledning om symptomer, forebyggelse og behov for lægehjælp. Kommunerne skal gengive den nationale sundhedsinformation korrekt og undgå egne medicinske fortolkninger.

5.4 Kommunens rolle

Hver kommune bør udpege:

- en overordnet beredskabsansvarlig,
- en faglig koordinator fra natur-, park- eller miljøområdet,
- en kontaktperson for skoler og daginstitutioner,
- en kommunikationsansvarlig,
- en arbejdsmiljøansvarlig,
- en ansvarlig for GIS og registrering,
- en kontaktperson til entreprenører og affaldsmodtagere.

Kommunen bør have ét synligt indgangspunkt for anmeldelser fra borgere, institutioner og virksomheder.

5.5 Grundejernes rolle

På privat grund er det som udgangspunkt grundejeren, der har ansvaret for træet og for at få forekomsten håndteret. Kommunen bør dog registrere bekræftede fund på privat grund, fordi oplysningerne er nødvendige for at vurdere den samlede udbredelse. Flere danske kommuner følger allerede denne model.

6. Kommunale beredskabsniveauer

Niveau 0 – Ingen kendte fund

Kommunen har ingen bekræftede fund, men skal være forberedt.

Indsatsen bør omfatte:

- kortlægning af kommunale egetræer,
- udpegning af særlige risikolokaliteter,
- kontrol med indkøbte træer,
- etablering af anmeldelseskanal,
- aftale med kvalificeret bekæmpelsesfirma,
- uddannelse af relevante medarbejdere,
- opsætning af Trap!t egeprocessionsfælder med feromon på udvalgte overvågningssteder.

Niveau 1 – Mistanke eller positiv fældefangst

Der er anmeldt mulige larver eller reder, eller der er fanget et muligt hanmøl.

Kommunen skal:

- få fundet artsbestemt,
- registrere den præcise placering,
- foretage visuel inspektion af egetræer i området,
- vurdere behovet for midlertidig adgangsbegrænsning,
- planlægge opfølgende kontrol om vinteren og det følgende forår.

Niveau 2 – Første bekræftede lokale fund

Der er konstateret en rede, larver eller æg i et område uden kendt etableret bestand.

Kommunen skal aktivere beredskabet og som minimum:

- afspærre området efter en konkret risikovurdering,
- undersøge alle egetræer i den nærmeste fundzone,
- undersøge træets oprindelse og plantetidspunkt,
- identificere andre træer fra samme leverance eller planteskole,
- kontakte nabokommuner og statsligt kontaktpunkt,
- iværksætte hurtig professionel bekæmpelse,
- etablere en udvidet overvågningszone,
- udsende målrettet information til berørte borgere og institutioner.

Niveau 3 – Flere fund eller lokal ynglebestand

Der er flere bekræftede fund inden for samme område eller gentagne fund gennem flere sæsoner.

Indsatsen skal omfatte:

- årlige visuelle inspektioner,
- tættere netværk af feromonfælder,
- prioritering efter risikoen for mennesker,
- planlagt tidlig bekæmpelse,
- systematisk fjernelse af reder på risikolokaliteter,
- kapacitetsaftaler med flere entreprenører,
- koordination med nabokommuner.

Niveau 4 – Etableret og udbredt bestand

Udryddelse vurderes ikke længere realistisk i hele området.

Målet ændres til:

- begrænsning af yderligere spredning,
- beskyttelse af mennesker og dyr,
- bekæmpelse på højrisikolokaliteter,
- overvågning ved bestandens ydergrænser,
- flerårig naturbaseret forebyggelse,
- løbende evaluering af omkostninger og effekt.

7. Import, indkøb og modtagekontrol af egetræer

EgeproceSSIONsspinderen er sandsynligvis blevet introduceret til Danmark som æg på egetræer til plantning fra andre europæiske lande. Æggene kan være små, sidde højt på tynde grene og være vanskelige at opdage ved en almindelig varemodtagelse.

EgeproceSSIONsspinderen er på nuværende tidspunkt hverken en almindelig EU-karantæneskadegører eller en EU-reguleret ikke-karantæneskadegører i Danmark. Der er heller ikke dansk plantesundhedslovgivning, som generelt forbyder arten i landet. Formeringsmateriale skal dog være praktisk taget fri for skadegørere, som kan forringe materialets anvendelighed, og de danske myndigheder administrerer dette med krav om frihed for egeproceSSIONsspinderen i relevant formeringsmateriale.

Denne handlingsplan anbefaler derfor kontrolkrav, som på flere områder er mere omfattende end de nuværende minimumskrav.

7.1 Krav i kommunale indkøb og udbud

Ved indkøb af egetræer bør kommunen kræve følgende dokumentation:

- træart og sortsnavn,
- planteskolens navn og adresse,
- det konkrete produktionssted,
- oprindelsesland og produktionsregion,
- tidspunkt for flytning mellem planteskoler,
- information om træets tidligere opholdssteder,
- plantepas og øvrige relevante handelsdokumenter,
- skriftlig erklæring om kontrol for egeprocessionsspinder,
- dato og metode for seneste kontrol,
- batch- eller partinummer,
- liste over alle leveringssteder for samme parti.

Et plantepas bør betragtes som et grundlæggende sporbarhedsdokument, men ikke som erstatning for en målrettet fysisk kontrol for egeprocessionsspinder.

7.2 Risikobaseret indkøbspolitik

Kommuner bør så vidt muligt:

- foretrække danskproducerede egetræer med fuld sporbarhed,
- undgå større egetræer fra områder med omfattende forekomst,
- kræve dokumentation for, at træer fra risikoområder er produceret under kontrollerede forhold,
- undgå leverandører, der ikke kan dokumentere træernes fulde produktionshistorik,
- indarbejde ret til at afvise og returnere hele partiet ved mistanke,
- kræve, at leverandøren bærer udgifter til undersøgelse, fjernelse og erstatningsleverance, hvis et angreb kan henføres til leveringen.

England stiller ved handel med større egetræer i risikozoner krav om blandt andet biosikkerhedskompetence, officiel inspektion, kontrol før flytning, sporbarhed og i visse tilfælde kontrol efter plantning. De engelske handelsaktører skal gemme bevægelsesoplysninger om større egetræer i mindst tre år.

7.3 Kontrol før afsendelse

Kommunen bør kræve, at leverandøren gennemfører og dokumenterer en målrettet kontrol umiddelbart før afsendelse.

Kontrollen skal afhængigt af årstiden omfatte:

- enderne af et- og toårige grene,
- tynde kviste i kronen,
- stamme og større grene,

- grensamlinger,
- eventuelle støttepæle og emballeringsmaterialer,
- tegn på afløvning,
- ægklumper, larver, reder, hudrester eller pupper.

De danske plantesundhedsmyndigheder anbefaler særlig opmærksomhed på egetræer fra europæiske områder med kendt forekomst. Æggene lægges ofte på et- til toårige grene og kan ses i vinterperioden og igen fra sensommeren til vinteren.

7.4 Modtagekontrol

Egetræer bør modtages i et afmærket område, hvor de kan undersøges, før de flyttes videre.

Kontrollen bør foretages:

1. Før træet fjernes fra transporten, hvis dette er praktisk muligt.
2. Fra flere vinkler og med godt lys.
3. Med kikkert, lift eller anden sikker adgang til kronen ved større træer.
4. Af en medarbejder eller ekstern fagperson, som er trænet i at genkende æg, larver og reder.
5. Med fotografisk dokumentation af hvert parti.

Ved mistanke skal hele partiet sættes i bero. Træerne må ikke plantes, beskæres, flyttes til en anden plads eller returneres, før det er afklaret, hvordan det kan ske uden spredningsrisiko.

8. Kontrol før plantning og opfølgning efter plantning

8.1 Obligatorisk kontrol umiddelbart før plantning

Et egetræ kan være blevet kontrolleret ved afsendelse og stadig kræve en ny undersøgelse ved plantestedet.

Før plantning bør kommunen sikre:

- at træets batchnummer stemmer med leveringsdokumenterne,
- at der ikke er kommet nye synlige tegn under transport eller opbevaring,
- at grenspidser, stamme og større grene er undersøgt,
- at plantestedets koordinater registreres,
- at dato, kontrollant og resultat journalføres.

Det bør gælde både kommunale beplantninger og egetræer, som plantes som en del af entrepriser, byggemodninger eller erstatningsplantninger.

8.2 Kontrol af træer, som allerede er plantet

Nyplantede egetræer bør følges i mindst to fulde vækstsæsoner. Ved træer fra kendte risikoområder anbefales opfølgning i tre år.

Opfølgningen bør som minimum omfatte:

- kontrol ved løvspring,
- kontrol for unge larver i april og maj,
- kontrol for reder i maj, juni og juli,
- vinterkontrol for gamle reder og æg,
- registrering af eventuelle fældefangster i området.

8.3 Tilbagekaldelse og kædeopsporing

Ved fund på et nyligt plantet træ skal kommunen straks identificere:

- andre træer fra samme parti,
- andre træer fra samme leverandør og produktionssted,
- alle plantesteder, hvor partiet er fordelt,
- eventuelle kommuner, entreprenører eller private kunder, der har modtaget træer fra samme parti.

Denne kædeopsporing bør iværksættes, selv om fundet kun omfatter ét træ.

9. Registrering og risikokortlægning af egetræer

Kommunen bør oprette eller udbygge et digitalt træregister med fokus på eg.

For hvert træ eller hver gruppe af træer bør følgende registreres:

- geografiske koordinater,
- træart,
- forventet alder og størrelse,
- ejerforhold,
- plantningsår,
- leverandør og batchnummer, hvis kendt,
- afstand og relation til risikosteder,
- tidligere fund,
- tidligere behandlinger,
- anvendte overvågningsmetoder,
- dato for næste kontrol.

9.1 Højrisikolokaliteter

Følgende områder bør gives højeste prioritet:

- skoler og skoleveje,
- vuggestuer, børnehaver og dagplejer,
- legepladser,
- plejehjem og sundhedsinstitutioner,
- sportspladser og idrætsanlæg,
- campingpladser,
- parker og picnicområder,
- hundeskove,
- rideskoler og hestefolde,
- stoppesteder og stationsområder,
- stærkt benyttede gang- og cykelstier,
- boligområder med egetræer tæt på haver og terrasser,
- arbejdspladser, hvor medarbejdere opholder sig tæt ved egetræer.

9.2 Mellemrisikolokaliteter

Dette kan være:

- almindelige vejtræer,
- mindre besøgte parker,
- parkeringspladser,
- erhvervsområder,
- grønne fællesarealer med periodisk færdsel.

9.3 Lavrisikolokaliteter

Dette kan være egetræer:

- i afsides skovområder,
- på utilgængelige arealer,
- langt fra stier og opholdssteder,
- hvor mennesker og dyr kun sjældent færdes.

En lavrisikoklassifikation betyder ikke, at forekomsten skal ignoreres. Den betyder, at indsatsen kan bestå af registrering og overvågning frem for øjeblikkelig fjernelse.

10. Årshjul for overvågning og indsats

Artens udvikling afhænger af temperatur og lokale forhold. Årshjulet skal derfor justeres efter vejret og konkrete observationer.

Januar og februar

- Gennemgå sidste års data.
- Kortlæg nye beplantninger.
- Undersøg mindre og nyplantede egetræer for æg.
- Opdater aftaler med entreprenører.
- Bestil fælder, feromoner, skilte og afspærringsmateriel.
- Kontroller kommunens affalds- og destruktionsaftaler.
- Planlæg uddannelse af personale.

Marts og april

- Følg egetræernes knopudvikling.
- Begynd kontrol for ægklækning og unge larver.
- Klargør eventuel tidlig professionel behandling.
- Informér skoler, institutioner og driftsmedarbejdere.
- Undersøg tidligere fundsteder.

Maj og juni

- Intensivér visuelle kontroller.
- Registrér processioner, larvegrupper og nye reder.
- Prioritér skoler, institutioner og stier.
- Gennemfør stadietilpasset professionel bekæmpelse.
- Opsæt advarselsskilte og afspærring efter behov.
- Undgå unødvendig græsslåning og jordarbejde under stærkt angrebne træer.

Slutningen af juni til begyndelsen af august

- Fjern aktive reder og pupper, hvor det er nødvendigt.
- Prioritér fjernelse, før de voksne møl forlader rederne.
- Fortsæt sundhedsmæssig afskærmning.
- Registrér bekæmpelsens resultat.

Britiske erfaringer viser, at fjernelse fra slutningen af juni til begyndelsen af august kan være særlig effektiv, fordi larverne på dette tidspunkt typisk har samlet sig og er forpuppet i rederne. Efter de voksne møls fremkomst reducerer fjernelsen fortsat brandhårsrisikoen, men har ikke samme effekt på årets formering.

Midten af juli til begyndelsen af september

- Opsæt og servicér Trap!t egeprocessionsfælder med feromon.
- Registrér fangster på faste datoer.
- Få mistænkte møl artsbestemt.
- Gennemfør visuel opfølgning omkring positive fælder.

Den britiske overvågning med feromonfælder gennemføres typisk fra midten af juli til begyndelsen af september, men danske tidspunkter skal tilpasses den faktiske flyveperiode.

September til december

- Gennemgå træer for forladte reder.
- Foretag vinterkontrol, når løvet er faldet.
- Undersøg nyplantede træer for æg.
- Evaluér fældedata, fund, reaktionstider og bekæmpelse.
- Opdater næste års risikokort og budget.

11. Visuel overvågning af æg, larver, reder og pupper

Visuel overvågning er nødvendig, selv hvor der anvendes feromonfælder.

11.1 Æg

Ægklumperne er små og kan være vanskelige at se. De findes ofte på tynde, unge grene højt i kronen.

Kontrol for æg er især relevant på:

- nyplantede egetræer,
- mindre træer, hvor kronen kan undersøges,
- importeret plantemateriale,
- træer fra partier med tidligere fund,
- træer omkring positive fældefangster.

11.2 Unge larver

De nyklækkede larver er små og opholder sig ofte højt i træet. Tidlige larver er vigtige at opdage, fordi visse biologiske bekæmpelsesmetoder virker bedst på de yngste udviklingsstadier.

11.3 Ældre larver og processioner

Ældre larver kan ses på stammer, grene og blade og i nogle tilfælde på jorden. De bevæger sig ofte samlet i karakteristiske rækker.

Der skal holdes afstand, og kontrollen bør foretages fra en position, hvor medarbejderen ikke står direkte under angrebne grene.

11.4 Reder

Rederne findes normalt på stammer og grene og ikke som typiske spind omkring blade. De kan sidde fra jordhøjde til toppen af træet.

Reder kan ændre farve fra lyse til gråbrune og blive vanskeligere at se med tiden. Vinteren er velegnet til at finde gamle reder, fordi løvet ikke skjuler stammen og grenene.

11.5 Forvekslingsarter

Mange almindelige og uskadelige sommerfuglelarver kan danne spind eller være behårede. En anmeldelse skal derfor verificeres, før omfattende bekæmpelse iværksættes.

Appen Arter kan anvendes som støtte til indledende artsbestemmelse. Indberettede billeder bidrager samtidig til den nationale kortlægning, men en app-identifikation bør ved tvivl suppleres med en faglig vurdering.

12. Overvågning med Trap!t egeprocessionsfælder med feromon

12.1 Formålet med fælderne

Trap!t egeprocessionsfælder med feromon indeholder et artsspecifikt lokkemiddel, som efterligner hunnens kønsferomon. Duftstoffet tiltrækker voksne hanmøl, som flyver ind i tragtfælden og ender i fangstbeholderen.

Fælderne kan anvendes til:

- tidlig opdagelse i kommuner uden kendte fund,
- overvågning omkring importerede eller nyplantede egetræer,
- overvågning ved planteskoler og modtagepladser,
- kortlægning langs kanten af kendte angrebsområder,
- vurdering af møllenes flyveperiode,
- opfølgning efter professionel bekæmpelse,
- udpegning af områder, hvor visuel kontrol skal intensiveres.

Fældefangst viser, at voksne hanmøl har været i området. Den viser ikke automatisk, at der findes en rede i selve fældetræet. Hanmøl kan flyve over betydelige afstande, mens hunnerne generelt bevæger sig væsentligt kortere.

12.2 Placering i et kommunalt overvågningsprogram

Fælderne bør især placeres:

- i åbne og solrige egetræer,
- omkring nyplantede egetræer med udenlandsk oprindelse,
- ved planteskoler og kommunale trædepoter,
- i områder med mange egetræer,
- ved kommunegrænser mod kendte fundområder,
- langs sandsynlige spredningskorridorer,
- ved tidligere fundsteder,
- uden for kanten af kendte bestande.

Britiske undersøgelser anbefaler, at professionelle overvågningsfælder hænges højt i egetræets krone, typisk omkring 10-15 meter, da lavt placerede fælder kan fange markant færre møl. Høj placering skal udføres med en sikker metode og bør ikke få private til at klatre i træer eller arbejde fra usikrede stiger.

På mindre private ejendomme skal fælden placeres i overensstemmelse med den medfølgende brugsanvisning og så sikkert og hensigtsmæssigt som muligt.

12.3 Registrering

Hver fælde bør have:

- et unikt fældenummer,
- geografiske koordinater,
- dato for opsætning,
- dato for indsættelse og udskiftning af feromon,
- oplysninger om værtstræ og lokalitet,
- dato for hver kontrol,
- antal mistænkte egeprocessionsspindere,
- fotografier af fangster,
- navn på kontrollant.

Feromonkapslen skal udskiftes efter produktets anvisninger. Trap!t-feromoner har normalt en virketid på cirka fire til seks uger afhængigt af temperatur og vejrforhold.

12.4 Reaktion på en positiv fangst

Ved en bekræftet fangst bør kommunen:

1. Kontrollere alle tilgængelige egetræer inden for mindst 200 meter.
2. Kontrollere træerne igen senere på året.
3. Gennemføre vinterkontrol for gamle reder og æg.
4. Kontrollere for larver det følgende forår.
5. Vurdere, om der er flere positive fælder i samme område.
6. Udvide overvågningen, hvis flere møl fanges.

Den britiske vejledning anbefaler inspektion af egetræer inden for 200 meter efter en positiv fældefangst samt opfølgende vinter- og forårskontrol.

12.5 Hvad fælderne ikke kan

Trap!t egeprocessionsfælder med feromon:

- virker ikke mod larver,
- fjerner ikke eksisterende reder,
- fanger ikke alle voksne møl,
- tiltrækker primært hanner,
- kan ikke stå alene som dokumentation for en ynglebestand,
- bør ikke markedsføres som en garanti for udryddelse.

Fælderne fanger og fjerner enkelte hanmøl, men den nuværende dokumentation understøtter først og fremmest anvendelsen til overvågning og ikke som selvstændig bestandsbekæmpelse.

13. Modtagelse og behandling af anmeldelser

Kommunen bør have én digital anmeldelsesløsning, hvor borgeren kan indsende:

- billede taget på afstand,
- præcis placering,
- oplysning om træet står på offentlig eller privat grund,
- beskrivelse af larver, procession eller rede,
- dato og tidspunkt,
- oplysning om nærliggende skole, institution, sti eller legeplads,
- eventuelle symptomer hos mennesker eller dyr.

Kommunen bør tydeligt oplyse, at borgeren ikke skal gå tættere på for at tage et bedre billede.

13.1 Indledende visitering

Anmeldelser bør opdeles i:

Akut høj prioritet

- fund ved skole, daginstitution eller legeplads,
- fund ved plejehjem eller sundhedsinstitution,
- larver på jorden eller tæt ved mennesker,
- mange aktive larver eller reder,
- meldinger om symptomer hos flere personer,
- fund i en kommune eller landsdel uden tidligere forekomst.

Hurtig normal prioritet

- sandsynligt fund på offentligt areal,
- fund ved almindelig vej eller park,
- fund på privat grund tæt på offentlig færdsel,
- positiv feromonfælde med flere mistænkte møl.

Observation og opfølgning

- usikkert billede uden tydelige kendetegn,
- gammel rede i et lavrisikoområde,
- enkeltstående mulig hanmøl uden yderligere tegn.

13.2 Foreslåede kommunale servicemål

Følgende er anbefalede mål og ikke lovbestemte frister:

- sikkerhedsafspærring på en akut lokalitet: samme dag,
- faglig vurdering af højrisikofund: inden for 24 timer,
- vurdering af øvrige sandsynlige fund: inden for to arbejdsdage,
- information til berørt institution: straks efter risikovurderingen,
- igangsættelse af professionel indsats: hurtigst muligt efter bekræftelse og metodevalg.

14. Akut indsats ved et mistænkt eller bekræftet fund

Trin 1 – Skab afstand

Personer og dyr skal holdes væk. Kommunale medarbejdere må ikke stille sig under reden eller røre ved træ, larver eller materiale på jorden.

Trin 2 – Afspær området

Afspærringen skal tilpasses:

- vindretning,
- antal reder,
- højden på rederne,
- terræn og vegetation,
- områdets anvendelse,
- tilstedeværelse af børn og dyr.

Der findes ikke én sikker standardafstand, som passer til alle lokaliteter. Brandhår kan spredes med vinden, og Odense Kommune har i 2026 frarådet færdsel på særligt belastede stier, efter at hårene viste sig at sprede sig længere end først forventet.

Trin 3 – Informér lokale brugere

Ved skoler, institutioner og boligområder skal de ansvarlige informeres direkte. Et skilt alene er ikke tilstrækkeligt.

Trin 4 – Bekræft arten

Bekræftelsen bør ske på baggrund af:

- billeder,
- værtstræ,
- larvernes udseende,
- processioner,
- redens placering og opbygning,
- eventuel ekspertvurdering.

Trin 5 – Registrér fundet

Registreringen skal indeholde:

- koordinater,
- antal træer,
- antal synlige reder,
- udviklingsstadium,
- risikokategori,
- fotografier,
- ejerforhold,
- anbefalet indsats.

Trin 6 – Undersøg omkringliggende egetræer

Ved et nyt isoleret fund bør alle egetræer i nærområdet undersøges systematisk. Kontrollen skal udvides efter lokale forhold og fundets sandsynlige oprindelse.

Trin 7 – Vælg bekæmpelsesmetode

Metoden vælges efter larvestadium, sundhedsrisiko, naturhensyn og lovlige muligheder.

Trin 8 – Dokumentér afslutningen

Efter behandlingen skal kommunen registrere:

- anvendt metode,
 - behandlingsdato,
 - entreprenør,
 - mængde fjernet materiale,
 - bortskaffelsesmetode,
 - behov for genkontrol,
 - dato for ophævelse af afspærringen.
-

15. Særligt beredskab ved skoler, daginstitutioner og andre risikosteder

Egetræer på og omkring steder med børn skal registreres på forhånd.

Institutionerne bør før hver sæson modtage:

- billeder af larver og reder,
- instruktion om at holde afstand,
- kommunens kontaktoplysninger,
- procedure for midlertidig lukning af udeområder,
- vejledning om tøj, legetøj og rengøring,
- sundhedsmyndighedernes aktuelle råd.

Hollandske sundhedsmyndigheder anbefaler ved reder på eller tæt ved skole- og institutionsområder, at man kontakter kommune eller sundhedsmyndighed, får reden fjernet af en fagperson og om nødvendigt undlader udendørs leg, indtil situationen er vurderet.

15.1 Ved bekræftet fund

Institutionens ledelse bør:

1. Stoppe brugen af det berørte udeområde.
2. Flytte børn, dyr og udendørs aktiviteter væk.
3. Undgå at flytte legetøj gennem det mistænkte område.
4. Lukke vinduer og ventilationsåbninger mod træet, hvis lokale forhold taler for det.
5. Informere forældre og medarbejdere uden at overdrive risikoen.
6. Følge kommunens og sundhedsmyndighedernes anvisninger.
7. Først genåbne området efter en dokumenteret faglig vurdering.

15.2 Skole- og institutionsveje

Fund langs adgangsveje skal behandles som høj prioritet. Midlertidig omlægning af ruter kan være nødvendig, selv om selve træet står uden for institutionens matrikel.

15.3 Plejehjem og sundhedsinstitutioner

Ved steder med ældre eller personer med luftvejsproblemer bør kommunen anvende samme høje prioritet som ved skoler og daginstitutioner.

16. Valg af bekæmpelsesmetode

Ingen metode er bedst i alle situationer.

16.1 Ægstadiet

Æg kan i nogle tilfælde fjernes mekanisk på små træer, hvis de kan lokaliseres sikkert. På større træer er æggene ofte vanskelige at finde og utilgængelige.

Fjernelse skal foretages på en måde, der sikrer, at æggene ikke tabes eller flyttes til andre områder.

16.2 Unge larver

Biologiske midler baseret på *Bacillus thuringiensis* kan være effektive mod unge, aktivt ædende larver. Effekten falder, når larverne bliver større. Behandlingen skal derfor baseres på overvågning af klækning og larvestadium.

Inden anvendelse i Danmark skal det kontrolleres:

- at midlet er godkendt,
- at anvendelsen mod egeprocectionsspinder er omfattet,
- at den valgte lokalitet og metode er lovlig,
- at dosering og øvrige etiketkrav overholdes,
- at naturbeskyttelse og ikke-målarter er vurderet.

Selv bakteriebaserede midler kan ramme larver af andre sommerfugle. Behandlingen skal derfor være målrettet.

16.3 Insektparasitiske nematoder

Nematoder anvendes i blandt andet Holland mod tidlige larvestadier. Effekten afhænger af temperatur, fugt, sollys og korrekt behandlingstidspunkt.

Nematoder må ikke automatisk betragtes som ufarlige for alle øvrige insekter. Der skal foretages en miljømæssig vurdering, og anvendelsen skal være lovlig i Danmark.

16.4 Professionel opsugning

Professionel opsugning er en målrettet metode til at fjerne:

- larver,
- reder,
- pupper,
- hudrester,
- en del af de ophobede brandhår.

Udstyret skal være konstrueret, så brandhår ikke blæses ud igen. Britisk vejledning anbefaler professionelt vakuumudstyr med højeffektiv filtrering, eksempelvis HEPA-filter i klasse H13 eller H14.

En almindelig husholdnings- eller værkstedsstøvsuger må ikke anvendes.

16.5 Manuel fjernelse

Manuel fjernelse kan gennemføres af uddannede professionelle, når rederne er tilgængelige.

Reder skal:

- stabiliseres, hvis den valgte arbejdsmetode kræver det,
- omsluttet uden at blive revet i stykker,
- emballeres direkte,
- lukkes og sikres mod udsivning,
- håndteres uden at blive tabt gennem kronen.

Britisk vejledning beskriver blandt andet en metode, hvor reden omsluttet med en pose, fjernes så intakt som muligt og derefter dobbeltemballeres. Metoden skal tilpasses danske arbejdsmiljø- og affaldskrav.

16.6 Varme, damp og varmt sæbevand

Danske myndigheder beskriver, at reder blandt andet kan støvsuges med særlige filtre eller behandles med damp eller varmt sæbevand, før de tages ned og destrueres.

Metoden kræver specialudstyr og skal udføres, så:

- brandhårene ikke blæses eller spules væk,
- træet ikke skades unødigt,
- medarbejderne ikke udsættes,
- væske og rester opsamles forsvarligt.

Højtryksrensere og almindelige haveslanger må ikke anvendes.

16.7 Kemiske insektmidler

Kemiske midler bør kun anvendes:

- af kvalificerede personer,
- med et godkendt produkt,
- til en godkendt anvendelse,
- efter konkret vurdering af mennesker, dyr, vandmiljø og biodiversitet.

Bredt virkende midler kan påvirke bier, andre insekter og vandlevende organismer. Udenlandske godkendelser kan ikke bruges som dokumentation for, at et produkt må anvendes i Danmark.

16.8 Fjernelse af gamle reder

Gamle reder kan fortsat udgøre en sundhedsmæssig gene. Ved skoler, haver, stier og andre opholdssteder bør professionel fjernelse overvejes.

I afsides områder kan det efter konkret vurdering være forsvarligt at lade en gammel rede blive siddende. Gamle reder kan rumme naturlige fjender og snyltere, og unødigt fjernelse kan skabe eksponering under selve arbejdet.

16.9 Fældning af egetræet

Fældning er som udgangspunkt ikke en standardløsning.

Den kan overvejes, hvis:

- træet samtidig er sygt eller sikkerhedsmæssigt farligt,
- placeringen gør gentagen sikker håndtering urealistisk,
- der er tale om et isoleret nyplantet træ, som sandsynligvis har indført angrebet,
- en faglig vurdering viser, at andre metoder ikke er tilstrækkelige.

Fældning skal planlægges som arbejde med forurenede materiale. Grene og trædele må ikke flises, transporteres eller afleveres som normalt haveaffald uden en godkendt procedure.

17. Arbejdsmiljø og beskyttelsesudstyr

Arbejde med larver og reder skal forudgå af en skriftlig risikovurdering.

Beskyttelsen bør som minimum vurderes i forhold til:

- heldækkende dragt,
- tæt lukning ved håndled, ankler og hals,
- kemikalie- eller arbejdsbestandige handsker,
- øjen- og ansigtsbeskyttelse,
- egnet åndedrætsværn,

- engangs- eller rengøringsbare overtræk,
- sikker arbejdsplatform,
- vindretning og vejrforhold,
- adgang til vask og dekontaminering.

Britisk arbejdsmiljøvejledning fremhæver, at fuld kropsbeskyttelse, dækning af hoved, ansigt og hals samt åndedrætsbeskyttelse er nødvendig, når direkte kontakt med reder eller hår er sandsynlig. Gentagen eksponering kan hos nogle personer medføre stærkere reaktioner.

17.1 Arbejdszonen

Der skal etableres:

- en forurenede arbejdszone,
- en overgangszone til afgang af udstyr,
- en ren zone,
- adgangskontrol,
- vindafskærmning eller udsættelse ved uventet vind,
- procedure for nødsituationer.

17.2 Dekontaminering

Efter arbejdet skal:

- engangsudstyr emballeres,
- genanvendeligt udstyr rengøres efter en skriftlig procedure,
- dragter og tøj håndteres uden at blive rystet,
- eksponeret hud vaskes,
- køretøjer og lifte kontrolleres og rengøres,
- filtre og opsamlingsbeholdere håndteres som forurenede materiale.

18. Håndtering og bortskaffelse af forurenede materiale

Reder, larver, hudrester, støvsugerfiltre, engangsdragter og angrebne plantedele må ikke:

- afleveres som almindeligt haveaffald,
- komposteres,
- flises,
- placeres løst i en trailer,
- transporteres i åbne beholdere,
- afleveres på en genbrugsstation uden forudgående aftale.

Odense Kommune oplyser, at private ikke selv kan aflevere materialet på genbrugsstationen eller direkte til forbrændingen. Danske myndigheder anbefaler, at reder håndteres, så hårene ikke spredes, og derefter destrueres.

18.1 Kommunal affaldsprocedure

Kommunen bør inden sæsonen indgå en skriftlig aftale med:

- affaldsmyndigheden,
- godkendt transportør,
- modtage- eller forbrændingsanlæg,
- kommunens entreprenører.

Aftalen skal beskrive:

- emballagetype,
- mærkning,
- maksimal mængde pr. beholder,
- transportform,
- modtagested,
- destruktionsmetode,
- håndtering af filtre og beskyttelsesudstyr,
- registrering af affaldsmængder,
- procedure ved beskadiget emballage.

Den juridiske affaldsklassificering skal fastlægges efter danske regler. Udenlandske klassifikationer må ikke automatisk overføres til Danmark. I England behandles redemateriale som farligt affald ved transport og bortskaffelse, hvilket understreger behovet for en særskilt dansk procedure.

19. Information til borgere og institutioner

Kommunikationen skal være tydelig uden at skabe unødigt frygt.

Det bør forklares, at:

- det er larverne og brandhårene, der giver problemer,
- den voksne natsværmer ikke har samme sundhedsskadelige brandhår,
- de fleste mennesker får milde og forbigående symptomer,
- man ikke behøver at røre larven for at blive udsat,
- gamle reder fortsat kan indeholde hår,
- fund skal indberettes,
- private ikke bør fjerne reder selv,
- fælder bruges til overvågning og ikke erstatter professionel fjernelse.

19.1 Skiltning

Et advarselsskilt bør mindst indeholde:

Advarsel – egeproceessionsspinder

Der er fundet egeproceessionsspinder i området. Larver og reder kan afgive mikroskopiske brandhår, som kan give kløe og irritation.

- Hold afstand til egetræer med larver eller reder.
- Rør ikke ved larver, reder eller materiale på jorden.
- Hold børn og dyr væk.
- Følg afspærringen.
- Meld nye observationer til kommunen.

19.2 Ved kontakt med brandhår

Følg altid den seneste vejledning fra sundhedsmyndighederne.

De generelle danske råd omfatter:

- undgå at gnide eller kradse,
- skyl eksponeret hud og tag et grundigt bad,
- tag tøjet af uden at ryste det,
- vask tøjet ved mindst 60 °C,
- skyl øjnene ved øjenirritation,
- søg læge ved kraftige symptomer,
- søg omgående lægehjælp ved vejrtrækningsproblemer eller hævelse i ansigt og hals.

Ved mistanke om kontakt hos hund, kat, hest eller andre dyr bør en dyrlæge kontaktes hurtigt.

20. Vejledning til private grundejere

20.1 Før sæsonen

Har du et eller flere egetræer, bør du:

- undersøge stammen og de større grene fra jorden,
- bruge kikkert frem for at klatre,
- være særligt opmærksom på gamle reder,
- kende kommunens anmeldelseskanal,
- overveje en Trap!t egeproceessionsfælde med feromon til overvågning i flyveperioden,
- have kontaktoplysninger til en professionel bekæmper.

20.2 Hvis du finder larver eller en rede

1. Gå væk fra træet.
2. Hold børn og dyr væk.
3. Undgå at stå i vindretningen fra træet.
4. Tag kun et billede, hvis det kan gøres på sikker afstand.
5. Notér placeringen.
6. Meld fundet til kommunen, også hvis træet står på privat grund.
7. Kontakt et professionelt firma med erfaring i egeproceSSIONsspinderen.
8. Afspær om muligt området uden at nærme dig reden.
9. Undgå græsslåning, beskæring og jordarbejde under træet.

20.3 Dette må du ikke gøre

Du bør aldrig:

- røre ved larver eller reder,
- slå reden ned,
- bruge en almindelig støvsuger,
- feje larver sammen,
- bruge løvblæser,
- bruge højtryksrensere,
- spule med haveslange,
- bruge ukrudtsbrænder eller åben ild,
- klippe angrebne grene af,
- lægge materialet i haveaffald,
- kompostere det,
- køre det til genbrugsstationen uden aftale,
- sprøjte med et tilfældigt insektmiddel.

20.4 Brug af Trap!t egeproceSSIONsfælder med feromon

Private kan anvende fælderne til at følge forekomsten af voksne hanmøl.

Fælden bør:

- opsættes efter produktets brugsanvisning,
- placeres uden at brugeren udsætter sig for faldulykker,
- kontrolleres med faste mellemrum,
- have feromonkapslen udskiftet efter anvisningen,
- håndteres med handsker, så feromoner ikke forurenes med andre dufte,
- registreres med dato og placering.

Mistænkte fangster bør fotograferes og indberettes. En fangst betyder, at egetræerne i området bør undersøges nærmere, men ikke nødvendigvis at det nærmeste træ indeholder en rede.

21. Naturbaseret forebyggelse og biodiversitet

Naturlige fjender kan bidrage til at regulere bestanden, men de kan ikke erstatte en akut indsats ved skoler, institutioner eller andre risikosteder.

Mulige langsigtede tiltag omfatter:

- mere varieret beplantning,
- blomstrende og urterige rabatter,
- mindre intensiv slåning på udvalgte arealer,
- blomstring gennem en større del af året,
- levesteder for snyltehvepse og snyltefluer,
- redekasser til musvitter og blåmejser,
- egnede levesteder for flagermus,
- reduceret anvendelse af bredt virkende insektmidler,
- bevarelse af artsrige busk- og bundlag.

Det europæiske LIFE-projekt har undersøgt blandt andet fuglekasser, mere varieret rabatpleje og naturlige fjender. Resultaterne peger på, at naturbaserede metoder kan bidrage til færre eller mindre reder, men ikke bør fremstilles som en sikker eller hurtig løsning.

Redekasser skal placeres og kontrolleres med omtanke. De bør ses som biodiversitetstiltag og ikke som en garanti for bekæmpelse.

22. Udbud, kontrakter og kommunal kapacitet

Kommunen bør ikke vente med at finde en entreprenør, til der står en rede ved en børnehave.

Inden sæsonen bør der være indgået rammeaftaler om:

- faglig besigtigelse,
- artsbestemmelse,
- opsugning,
- fjernelse af reder,
- varme- eller dampbehandling,
- lovlig anvendelse af godkendte midler,
- lift- og klatrearbejde,
- afspærring og trafikregulering,
- emballering og transport,
- rengøring og dekontaminering,
- bortskaffelse og destruktion,
- akutte indsatser uden for normal arbejdstid.

22.1 Krav til entreprenøren

Entreprenøren skal kunne dokumentere:

- relevant erfaring,
- uddannelse og instruktion,
- arbejdspladsvurdering og risikovurdering,
- egnet beskyttelsesudstyr,
- korrekt filtreret sugedstyr,
- procedurer for dekontaminering,
- forsikring,
- lovlig anvendelse af bekæmpelsesmidler,
- aftale om affaldsmodtagelse,
- dokumentation efter hvert udført arbejde.

22.2 Tværkommunale aftaler

Nabokommuner bør overveje fælles:

- udbud,
- beredskabslager,
- fældeprogram,
- ekspertbistand,
- kortlægning,
- informationsmateriale,
- affaldsløsning.

Arten følger ikke kommunegrænser, og en ukoordineret indsats kan flytte problemet frem for at begrænse det.

23. Dokumentation, evaluering og nøgletal

Kommunen bør årligt offentliggøre en kort evaluering med:

- antal registrerede egetræer,
- andel af højrisikotræer, der er kontrolleret,
- antal anmeldelser,
- antal bekræftede fund,
- antal nye geografiske fundområder,
- antal opsatte feromonfælder,
- antal positive fælder,
- antal behandlede træer,
- antal fjernede reder,
- anvendte bekæmpelsesmetoder,
- gennemsnitlig reaktionstid,
- antal afspærringer,
- registrerede hændelser ved institutioner,

- affaldsmængder,
- omkostninger,
- genfund på tidligere behandlede lokaliteter.

23.1 Fælles datastruktur

For at gøre oplysninger sammenlignelige bør kommunerne anvende samme grunddata:

- dato,
 - koordinat,
 - ejerforhold,
 - træart,
 - livsstadium,
 - antal reder,
 - risikoniveau,
 - bekæmpelsesmetode,
 - resultat,
 - opfølgningsdato.
-

24. Kommunens første 90 dage

Dag 1-14

- Udpeg en beredskabsansvarlig.
- Opret en tværgående arbejdsgruppe.
- Etablér én anmeldelseskanaal.
- Find kvalificerede entreprenører.
- Aftal midlertidig affaldsprocedure.
- Identificér skoler, institutioner og andre højrisikosteder med egetræer.
- Informér frontpersonale og borgerservice.

Dag 15-30

- Kortlæg kommunale egetræer.
- Gennemgå nyere indkøb og leverandører.
- Identificér importerede træpartier.
- Udarbejd standardmateriale til institutioner.
- Indkøb afspærringsmateriel og skilte.
- Fastlæg registreringsskema og GIS-lag.
- Bestil Trap!t egeprocessionsfælder med feromon til relevante overvågningssteder.

Dag 31-60

- Foretag risikobaserede træinspektioner.
- Opsæt fælder i relevante områder i flyveperioden.
- Indgå endelige kontrakter med entreprenører.
- Afhold en praktisk beredskabsøvelse.
- Gennemgå procedurer med skoler og daginstitutioner.
- Etablér kontakt med nabokommuner.

Dag 61-90

- Evaluér de første anmeldelser og fældedata.
- Justér kortlægningen.
- Gennemfør opfølgende inspektioner.
- Offentliggør en kort status til borgerne.
- Indarbejd indsatsen i næste års budget og driftsplan.
- Udarbejd en flerårig plan for overvågning og biodiversitet.

25. Bilag og praktiske tjeklister

Bilag A – Tjekliste ved modtagelse af egetræer

- Leverandør og produktionssted er dokumenteret.
- Oprindelsesland og region er oplyst.
- Plantepas og batchnummer er registreret.
- Der foreligger erklæring om kontrol for egeproceSSIONsspinder.
- Træet er undersøgt før aflæsning eller videre transport.
- Grenspidser og unge grene er kontrolleret.
- Stamme, større grene og grensamlinger er kontrolleret.
- Der er ikke fundet æg, larver, reder eller mistænkelige hudrester.
- Plantestedet er registreret.
- Dato og navn på kontrollant er registreret.
- Der er fastsat dato for opfølgende kontrol.

Bilag B – Tjekliste ved anmeldelse

- Billede modtaget.
- Præcis placering registreret.
- Egetræ bekræftet.
- Offentligt eller privat areal afklaret.
- Nærliggende skole, institution eller sti registreret.
- Risikoniveau fastsat.
- Behov for afspærring vurderet.
- Artsbestemmelse bestilt eller gennemført.
- Fund registreret i GIS.
- Grundejer eller institution informeret.

- Entreprenør kontaktet.
- Opfølgning planlagt.

Bilag C – Tjekliste efter bekæmpelse

- Arbejdsområdet er kontrolleret.
- Synlige larver og reder er fjernet eller behandlet.
- Materialet er korrekt emballeret.
- Transport og modtagelse er dokumenteret.
- Udstyr og køretøj er rengjort.
- Medarbejdernes beskyttelsesudstyr er håndteret korrekt.
- Træer i nærområdet er undersøgt.
- Genkontrol er planlagt.
- Afspærringen er først fjernet efter faglig vurdering.
- Borger eller institution har modtaget afsluttende information.

Bilag D – Kort vejledning til borgere

Ser du larver eller en rede på et egetræ?

- Hold afstand.
- Rør ikke ved larver eller reder.
- Hold børn og dyr væk.
- Tag kun et billede på sikker afstand.
- Notér den præcise placering.
- Meld fundet til kommunen.
- Brug aldrig almindelig støvsuger, haveslange eller ukrudtsbrænder.
- Kontakt en professionel bekæmper, hvis træet står på din grund.

Afsluttende anbefaling

Danmark bør behandle egeproceSSIONsspinderen som en helårlig beredskabsopgave og ikke alene som et problem, der opstår, når larverne bliver synlige om sommeren.

Den mest effektive strategi begynder, før et egetræ kommer ind i landet eller bliver plantet. Den fortsætter med sporbarhed, modtagekontrol, visuelle inspektioner og overvågning med [Trap!t egeproceSSIONsfælder med feromon](#). Ved et fund skal der være en klar vej fra anmeldelse og risikovurdering til afspærring, professionel bekæmpelse og sikker destruktion.

Erfaringerne fra England og Holland viser, at en etableret bestand sjældent kan håndteres med én metode eller én kortvarig kampagne. Der er brug for en permanent struktur, hvor importkontrol, kommunalt beredskab, sundhedsinformation, professionel bekæmpelse, overvågning og naturbaseret forebyggelse arbejder sammen.

Jo tidligere et nyt fund opdages og afgrænses, desto større er muligheden for at forhindre, at et enkelt angrebet træ udvikler sig til et omfattende kommunalt og sundhedsmæssigt problem.